

Elke drie maanden verzorgt de VKCR een overzicht van de laatste ontwikkelingen op het gebied van kunst, cultuur en recht.

Suggesties, aanvullingen en opmerkingen zijn van harte welkom op het mailadres: nieuws.vkcr@gmail.com

INHOUD

1. Wet- en regelgeving
2. Kunsthandel
3. Criminaliteit
4. Musea
5. Restitutie
6. Uitingsvrijheid
7. Overig nieuws

Kalender / Events

4 april, Amersfoort.
Erfgoedacademie: Gemeentelijk erfgoedbeleid
Over implementatie van erfgoedbeleid in en door gemeentes. [Zie hier meer >>](#)

17 mei. Voorjaarsbijeenkomst VKCR en ledenvergadering >>

26-30 augustus, Universiteit Leiden, Zomerschool: Cultural Objects, Human Rights and International Law
Een focus op bescherming van erfgoed door het internationale recht. [Zie hier meer >>](#)

BNNVARA maakt documentaireserie over roofofstal in Europese musea
BNNVARA en productiemaatschappij Hazazah Pictures werken aan een achtjarige documentaireserie over geroofde kunst door de eeuwen heen. [>>](#)

2019 Rembrandtjaar

Mogelijk Maria Trip, Rembrandt van Rijn, 1639

Mededelingen

Voorjaarsbijeenkomst 17 mei: Mode, Design en Recht – de juridische en aspecten van innovatie

Op vrijdag 17 mei 2019 zal de voorjaarsbijeenkomst, tevens algemene ledenvergadering, van de Vereniging Kunst Cultuur Recht plaatsvinden.

De sprekers zijn:

- Els Doornhein – partner bij Vos & Partners Advocaten, gespecialiseerd in Mode & Design
- Hebe Verstappen - Hoofd TextielLab van het TextielMuseum

Zij komen vertellen over hun bijzondere praktijk waarin zij te maken krijgen met niet alledaagse vragen als: hoe zit het met productaansprakelijkheid als je zeewier in een modeproduct verwerkt? Wat is de haalbaarheid van het opnemen van zonnecollectoren in stoffen? Hoe veilig is een lichtgevende stof waarin led is verwerkt?

Datum en tijd: 17 mei 2019, aanvang circa 15:30 uur tot 18:00.

De locatie in Amsterdam wordt later bekend gemaakt.

Een event organiseren/delen

Als u - lid van de vereniging - een event organiseert op het gebied van kunst, cultuur en recht, dan kunt u de uitnodiging desgewenst naar ons sturen. Wij zullen hem in beginsel in onze kalender zetten.

1. Wet- en regelgeving

1 april. Internationaal arbitragehof voor de kunsten geopend op 1 april in Den Haag

In Den Haag is een internationaal arbitragehof voor de kunsten opgericht. Het hof betreft een samenwerking tussen het NAI (Nederlands Arbitrage Instituut) en Authentication in Art, genaamd CAFA (Court of Arbitration for Art). Het hof is 1 april geopend en zal uiteenlopende geschillen behandelen, o.a. vraagstukken met betrekking tot authenticiteit, fraude, auteursrecht of contractenrecht. Gezien de gevoeligheid van de markt is er de optie geschillen achter gesloten deuren te laten behandelen. Zie ook ons eerdere bericht. bronnen CAFA en The Art Newspaper.

2. Kunsthandel

22 maart. Kunsthandel kan ondanks Brexit vrijelijk doorgang vinden tot eind 2019

De Europese Unie heeft deze week ingestemd om kunstexport tussen het Verenigd Koninkrijk en Europa toe te staan zonder een vergunning in het geval van een no-deal Brexit, waardoor het vrije verkeer van goederen mogelijk komt te vervallen. Het uitstel geldt tot het einde van het jaar. De afgelopen weken is er hard doorgewerkt om kunst tijdig te exporteren uit Engeland, onder andere voor de stands op de biënnale in Venetië. Handelaren, musea en galeriehouders zijn bang voor de hoge importkosten van Italië van tot wel 10% over de waarde van de werken. Ook in andere landen heeft de eventuele “harde” Brexit gevolgen voor de im- en export. bron The Art Newspaper

21 februari. Pechtold onderzoekt bescherming erfgoed na verkoop Rubens-schilderij

Alexander Pechtold gaat in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een commissie leiden die onderzoekt of cultureel erfgoed voldoende beschermd is. De aanleiding hiervoor is de ophef ontstaan nadat prinses Christina twaalf oude tekeningen had laten veilen in New York. De vraag is o.a. of de Erfgoedwet wel voldoet. bronnen Rijksoverheid en NRC

31 januari. Luxemburgs opslagbedrijf Le Freeport potentieel onder vuur

In een brief van 8 januari deed het Duitse EP-lid Wolf Klinz samen met andere parlementariërs een beroep op Jean-Claude Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie, om mazen in de wet te dichteren die mogelijk tot financiële misstanden leiden – loopholes en freeports genoemd -. Vooral de

kunstopslag in opslagbedrijf Le Freeport in Luxemburg wordt als 'hoog risico' voor het witwassen van geld en belastingontduiking omschreven. Zie verder in The Art Newspaper

4 januari. Steeds meer Afro-Amerikaanse kunstvervalsingen in omloop

De toenemende aandacht voor Afrikaans-Amerikaanse kunst leidt tot een aanzienlijke stijging van vervalsingen. Het probleem wordt niet alleen verergerd door gebrek aan experts, maar ook doordat veel kenners hun handen niet durven te branden aan echtheidsonderzoeken uit angst voor eventuele rechtszaken bij mogelijke vervalsingen. bron The Art Newspaper

3 januari. Potentiële belastingparadijzen voor kunst door nieuwe belastingwet

De belastingwet "Tax Cuts and Jobs Act" van president Trump uit 2017 lijkt potentiële belastingparadijzen voor kunst te creëren. Door de wet zijn zogenoemde 'Opportunityzones' ingesteld. In deze zones geldt een nieuw soort belastinguitgestelde uitwisseling op hoogwaardige activa: De richtlijnen maken het mogelijk om binnen 180 dagen winsten uit elke verkoop van activa - inclusief kunst - in deze zones te investeren, met het potentieel om de vermogensbelasting helemaal uit te stellen, te verminderen en zelfs definitief te elimineren. "Door te investeren in OZ's kan iemand de winst of een gedeelte daarvan tijdelijk uitstellen. Als de belastingbetaler de investering voor vijf jaar vasthoudt, wordt 10% van de belastbare winst verminderd en nog eens 5% als de investering zeven jaar wordt vastgehouden," zegt Mitchell Drossman, hoofd van de National Wealth Planning Strategies Group. Zie gedetailleerd The Art Newspaper of artnet.

31 december. Veilinghuis Christie's mag vergoedingen droite de suite verleggen naar koper

Het Hoogerechtshof in Frankrijk heeft bepaald dat veilinghuizen de verantwoordelijkheid voor de uitbetaling van royalties van de droite de suite kan verleggen naar de kopers van de kunstwerken, in plaats dat deze verantwoordelijkheid bij de verkopers ligt. De langlopende juridische strijd over wie de vergoedingen aan de kunstenaars of hun erfgenamen uitbetaalt is voor partijen onder andere belastingtechnisch interessant. Kunsthandelaren verwachten echter dat deze uitspraak oneerlijke concurrentie in de hand werkt, omdat zij nu dubbel belast kunnen worden met kosten, namelijk bij het kopen en bij het wederverkopen van een werk. Ook is er de angst dat de regeling slecht uitpakt voor kunstenaars, omdat verzamelaars nu kunnen besluiten hun biedingen te verlagen bij het berekenen van nieuwe tarieven - wat betekent dat er minder geld voor kunstenaars is. bronnen The Art Newspaper en artnet

3. Criminaliteit

14 maart. Dieven stelen vervalsing kostbaar schilderij uit Italiaanse kerk

In Italië is de politie criminelen een stap voor geweest: dieven dachten een kostbaar schilderij van Pieter Brueghel de Jonge uit een kerk in Castelnuovo Magra mee te nemen, maar deze bleek een vervalsing te zijn. De politie had al vermoedens van een op handen zijnde diefstal en uit voorzorg een vervalsing laten plaatsen. bron NOS

20 februari. Sponsor Art Basel krijgt boete van 3,7 miljard voor belastingontduiking

De Zwitserse bank UBS - hoofdsponsor van Art Basel - heeft woensdag een boete van 3,7 miljard euro gekregen van een strafrechter in Parijs wegens medeplichtigheid aan het ontduiken van belasting door rijke klanten. Het is de hoogste boete die het Franse rechtssysteem heeft opgelegd voor dit soort zaken. UBS gaat tegen de uitspraak in beroep. De uitspraak heeft geen gevolg voor Art Basel. bron The Art Newspaper

14 februari. Gevangenis voor bekende New Yorkse galeriehouder Mary Boone

Galeriehouder Mary Boone, bekend van onder meer vertegenwoordiging van werken van Ai Weiwei en Francesco Clemente, is veroordeeld voor belastingfraude tot 30 maanden gevangenisstraf. Omdat Boone de fiscus inmiddels meer dan 6 miljoen dollar aan achterstallige belasting en boetes heeft betaald, is haar geen financiële straf meer opgelegd door de rechter van het US District Court in Manhattan. Haar galerie zal waarschijnlijk sluiten. bronnen justice.gov en NRC

[Hier kunt u de aanklacht tegen Mary Boone inzien >>](#)

13 februari. Dealer in oude meester aangeklaagd wegens niet bekendmaken van de prijsgeschiedenis van twee schilderijen die hij voor 5 miljoen euro heeft verkocht

De Anglo-Amerikaanse belegger en verzamelaar Gary Klesch klaagt de in Londen gevestigde oude meester-galerie Richard Green Fine Paintings aan, omdat hij naar verluidt de herkomst van twee schilderijen die hij vorig jaar van Richard Green op de TEFAF heeft gekocht, niet openbaarde: Jan Brueghel the Elder's River Landscape with Fishers and a Cart (ca. 1600-10) en Salomon van Ruysdael's Winterlandschap met figuren schaatsen en sleeën buiten een stad, met de Utrechtse Dom en Huis Groenwoude aan de rechterkant (ca. 1650s). bron Artsy

10 februari. Geen kopers voor vermeende Hitler schilderijen op omstreden veiling

Op een veiling in Neurenberg (veilinghuis Weidler) zijn geen kopers gevonden voor vijf schilderijen die geschilderd zouden zijn door Adolf Hitler. Vooraf was er veel ophef over de verkoop, omdat 63 van de werken in beslag genomen werden op verdenking van vervalsing. Twee weken hiervoor werd om dezelfde reden ook al de verkoop van drie schilderijen door de politie gestaakt op een veiling in Duitsland (bron Telegraph). bronnen NOS en The Art Newspaper

15 januari. Vermeend werk Michelangelo gestolen uit kerk

Uit de Sint-Ludgeruskerk in het Vlaamse Zele is een schilderij gestolen dat mogelijk van de hand van Michelangelo is. Het 16e-eeuwse werk *Heilige Familie* zou binnenkort naar een Italiaanse expert gaan voor een herkomstonderzoek. bron KRO-NCRV

4. Musea

29 januari. Meer dan 75 galleries aangeklaagd ivm slechte toegankelijkheid visueel beperkten

Meer dan 75 galleries in New York zijn aangeklaagd voor het schenden van de Disabilities Act, omdat zij slechte tot geen goede website hebben voor mensen met een visuele beperking. bron artnet

5. Restitutie

17 maart. Louvre krijgt drie restitutieclaims na deelname expositie over Nazi-bezetting

Het Louvre stemde in om drie werken uit te lenen voor een tentoonstelling in het Shoah-monument in Parijs over de kunstmarkt ten tijde van de onderdrukking door de Duitse bezetting van 1940-1944. Maar het Louvre verwachtte waarschijnlijk niet dat de curator van de tentoonstelling, aan de vooravond van de opening, het museum een restitutieclaim zou presenteren namens mensen die beweren de rechtmatige joodse erfgenamen van het werk te zijn. bron artnet

6 maart. Het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW) heeft een nieuwe richtlijn opgesteld voor koloniale roofkunst. De richtlijn moet teruggave van koloniale (roof)kunst naar landen van oorsprong makkelijker maken. Het museum gaat restitutie van zowel roofkunst als kunst met een grote culturele waarde voor het land van herkomst restitueren. Het museum beoordeelt zowel claims als zal proactief werken beoordelen. Na toetsing door een externe commissie zal advies uitgebracht worden aan de minister van Cultuur, die- omdat het rijks eigendommen betreffen -, uiteindelijk beslist. bron [NRC](#)

20 februari. Resolutie Europees Parlement tot verbetering restitutie illegale kunst

Het Europees Parlement heeft de Europese Commissie verzocht het wettelijke kader te verbeteren omtrent grensoverschrijdende restitutie van geroofde kunst- en cultuurgoederen uit conflictgebieden. In een resolutie van 17 januari jl. is onder meer voorgesteld om een pan-Europese database van geroofde kunst te realiseren, herkomstonderzoek financieel te ondersteunen, alternatieve geschillenbeslechtingen in het leven te roepen en educatieprogramma's te verzorgen. De nieuwe resolutie komt na een [wet van 2018](#), m.b.t. invoervergunningen voor culturele goederen om geroofde kunst en illegale handel te voorkomen. Zie ook onze [eerdere berichtgeving](#) uit 2017. bron [The Art Newspaper](#)

7 februari. Ondanks niet-ontvankelijkheid bij het Amerikaanse hooggerechtshof zetten erfgenamen strijd restitutie door

De erfgenamen van de Baron Herzog blijven strijden voor restitutie van hun door nazi-geroofde kunstverzameling van ruim 2000 werken, ondanks een niet-ontvankelijkheidsverklaring vanwege jurisdictie door het Amerikaanse hooggerechtshof. De kunstverzameling bevindt zich in musea in Hongarije. De Hongaarse regering scoorde vorige maand een kleine, maar niet beslissende overwinning in een decennialang geding over deze collectie: Het Amerikaanse Hooggerechtshof verklaarde zich niet-ontvankelijk, omdat Amerikaanse rechtbanken onbevoegd zijn te beslissen over geschillen in Hongarije vanwege de Foreign Sovereign Immunities Act (FSIA); die kunstwerken in handen van een staat beschermt tegen inbeslagname door de VS. Maar de erfgenamen gaan hun strijd nu verder voortzetten via het Amerikaanse District Court in Washington DC om meer dan 40 werken terug te eisen van drie musea in Boedapest, ter waarde van meer dan 100 miljoen dollar. bron [The Art Newspaper](#) en zie ook een oud [artikel van NRC](#) uit 2010 over de kwestie.

5 februari. Duitse regering investeert meer dan 2 miljoen in onderzoek koloniale kunst

De Duitse minister van Cultuur heeft toegekend 2 miljoen te gaan investeren in onderzoek naar de oorsprong van koloniale kunst. De Lost Art Foundation (die destijds opgericht werd i.v.m. onderzoek naar nazi-roofkunst) is aangesteld om dit onderzoek te leiden. bron [artnet](#)

1 januari. Italiaans museum eist roofkunst van Nederlandse schilder terug

Het Italiaanse Uffizi-museum wil het schilderij *Vaas met bloemen* van de Nederlandse schilder Jan van Huijsem terugkrijgen. Het schilderij werd in 1944 uit Italië geroofd door nazi's en bevindt zich tegenwoordig in een private Duitse collectie. Duitsland stelt zich op het standpunt dat de zaak verjaard is. De familie is bereid het werk tegen betaling terug te geven. De eisers vinden dat ongepast. bronnen [NOS](#) en [Frieze](#)

6. Uitingvrijheid

Geen meldingen.

7. Overig nieuws

26 maart. Europees Parlement stemt voor de nieuwe Auteursrechtlijn

Op 20 februari had de Europese Raad reeds ingestemd met de omstrede hervorming van het Europese auteursrecht. De aanpassingen omvatten onder meer het zogenoemde 'uploadfilter' (artikel 13) en de 'linktaks' (artikel 11). Ook het parlement heeft nu haar akkoord gegeven. Het parlement wil dat grote platforms als YouTube, Facebook en Google geld gaan betalen voor auteursrechtelijk beschermde werken. Tijdens de zitting in het parlement hebben in totaal 658 parlementariërs hun stem uitgebracht; daarvan waren er 348 voorstemmen, 274 tegenstemmen en 36 onthoudingen. Hiermee is de richtlijn aangenomen en zal mogelijk in 2021 in werking treden. Nederland, Luxemburg, Polen, Italië en Finland waren tegen de richtlijn in haar huidige ontwerp. bronnen Tweakers en NRC, en zie onze eerdere berichtgeving

Richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt

19 maart. Hof: Geen auteursrecht natuurgetrouwe kopie van De Nachtwacht ondanks toevoeging van de tegenwoordig ontbrekende delen

Het Hof heeft geoordeeld dat door het namaken van een werk uit het publieke domein, in casu De Nachtwacht, geen nieuw werk is gecreëerd als bedoeld onder de Auteurswet. Ondanks toevoeging van ontbrekende delen aan het werk is er geen sprake van keuzes waarin een persoonlijk stempel van de maker is te herkennen nu het doel was het schilderij zo getrouw mogelijk na te schilderen, aldus het Hof.

Hof Arnhem-Leeuwarden 19 maart 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:2423

23 januari. Rechter: Den Helder brak gesprek over atelier Rob Scholte te vroeg af

Volgens de rechtbank in Alkmaar had de gemeente Den Helder de onderhandelingen met kunstenaar Rob Scholte over de aankoop van een voormalig postkantoor eind 2017 niet mogen afbreken. Dat is de uitkomst van de zaak die Scholte had aangespannen tegen de gemeente. De gemeente heeft beroep aangetekend en in de tussentijd Scholte tevens een schadebedrag aangeboden om een nieuwe rechtszaak af te wenden. Een 'fooï', meent de advocaat van Scholte en wacht de procedure bij de kantonrechter af (datum volgt nog). bronnen Noordhollands Dagblad 27 feb / 28 feb

Uitspraak 23 januari 2019, Rechtbank Noord-Holland (Alkmaar), C/15/268827 / HA ZA 18-18

21 januari. Website Fair Practice Code is gelanceerd, zie <http://www.fairpracticecode.nl/>. De Fair Practice Code is een gedragscode betreffende arbeidsomstandigheden in de creatieve sector.

Opmerkelijk

28 januari. Schilderij gestolen onder ogen van bezoekers

Een Russische dief stal gister onder het oog van bezoekers het schilderij *Aj-Petri, de Krim* - dat volgens Russische media zo'n 160.000 euro waard is – uit een museum in Moskou. De man deed dit zo nonchalant, dat omstanders dachten dat hij een werknemer was van de Tretjakov galerij. bron NOS

2 januari. Artificial Intelligence werkt vervalsing in de hand

Computerwetenschappers zeggen dat kunstmatige intelligentie (AI) geleid heeft tot het maken van valse foto's die niet te onderscheiden zijn van echte en dat deze ontwikkeling de verspreiding van

nepnieuws gemakkelijker kunnen maken. Een experiment bij het Massachusetts Institute of Technology suggereerde dat portretten gemaakt door specifieke software (GAN's) zo geavanceerd waren dat mensen meer dan 30 procent van de tijd voor de gek gehouden werden. bron The Times

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u lid bent van de VKCR. Mocht u deze nieuwsbrief niet op prijs stellen dan kunt u zich afmelden voor toekomstige nieuwsbrieven via [deze link](#), of door een email te sturen naar nieuws.vkcr@gmail.com. Vragen, aanbevelingen, evenementen en opmerkingen kunnen gericht worden aan Laurens Kasteleijn en Annelies Lesuis, namens de redactie.